na schválení, po případě upravení soudním, dále, že cenu trhovou nelze zaplatiti přímo prodávajícímu a že úmluva o tom, kdy přechází vlastnictví na nabyvatele musilo by se říditi podle předpisů zákona.

Když tedy taková smlouva, opatřená všemi náležitostmi vyžadovanými knihovním zákonem, byla uzavřena, má dotyčný kupec možnost po schválení smlouvy soudem a složení přejímací ceny u soudu knihovního ihned dáti si smlouvu knihovně provésti.

Ovšem, že není zapotřebí doložek schvalovacích úřadu svěřenského, nebo jiného úřadu dozorčího a to z toho důvodu, že smlouva byla schválena okresním soudem, kterýž smlouvu podrobil zkoumání a přiřkl nárok uchazeči, v kterémžto ohledu má schvalovací usnesení soudní účinek konstitutivní.

Takovou smlouvu možno sepsati, když vlastník pozemku jest zde, nebo když možno opatřiti podpis; po případě, když podepíše smlouvu plnomocník, vykázaný plnou mocí se všemi náležitostmi požadovanými knihovním zákonem.

Ve všech ostatních případech, kde nebude možno opatřiti podpis vlastníka a nebo řádnou plnou mocí vykázaného plnomocníka, bude nutno sepsati dohodu a nikoliv smlouvu trhovou s klausulí intabulační.

V dohodě takové na místě klausule vtělovací, která obyčejně má formu: strany udělují svolení, aby pozemek č. kat.... byl z vložky desk zemských odepsán, byl by passus: navrhuje se, aby pozemek č. kat.... byl z vložky desk zemských odepsán a dále celé znění navrhovaného budoucího usnesení soudu knihovního.

Jsem si vědom, že nikde není předepsáno, že podobný návrh usnesení knihovního soudu by v dohodě takové musil býti obsažen, avšak myslím, že se stanoviska praxe by se doporučovalo, aby takový návrh usnesení v dohodě obsažen byl, poněvadž pak by dohoda tvořila přehledný a dokonalý podklad, na základě jehož by knihovní soud mohl bez průtahu po složení přejímací ceny, nebo části její, vydati usnesení knihovní.

V zájmu jednotnosti postupu, by se snad doporučovalo i v případech, kde možno je obstarati legalisovaný podpis vlastníkův, nesepisovati smluv trhových, nýbrž dohod, jichž s ohledem na to, aby snad soud knihovní, kdyžby mu předložena byla smlouva trhová, nepožadoval přece jen schvalovacích doložek soudu svěřenského, nebo jiných doložek schvalovacích úřadů dozorčích a aby nevznikly pochybnosti o bezpoplatnosti takové listiny.

Jsem si příliš dobře vědom, že zákon byl stilisován tak, že zamýšlel vyloučiti praktické právníky z provádění tohoto zákona a že jen skutečná potřeba života, aby zákon mohl býti v praxi proveden v brzku, snad způsobí, že praxe právní vyvine se způsobem pro nás příznivým.

Ku konci poukáži ještě k jedné okolnosti, která dosvědčuje, že zákon nebéře zřetele na praxi.

Do 26. října připouští se dohoda stran, do 26. listopadu jest vlastník povinen sděliti příslušnému soudu výsledek jednání, mezi jiným, přesně označiti pozemek o který jde, a přesné označení služebnosti.

A tu dlužno uvážiti, že přesné označení pozemku neznamená ani podle znění zákona přesné označení výměry, neboť tu nebude lze vlastníku na mnoze udati, poněvadž zápisy ohledně výměr v tak zvaných pachtovních protokolech nebudou rozhodnými, nýbrž to, co zjistí oprávněný geometr a zákon sám připouští, aby vlastník, nejsou-li již k oznámení připojeny náležité plány o částech pozemkových parcel, připojil alespoň náčrt, jenž by dostatečně označoval polohu požadovaných dílců vůči sousedním pozemkům.

Práce rozměřovací nejsou však skončeny a nemohly býti skončeny vzhledem k tomu, že leží již vše přes tři neděle pod sněhem a bude lze práci tu dokončiti až z jara.

Rovněž přesné označení služebností bude tím méně možno, neboť zjistiti, po které části pozemku a zejména, jakým novým číslem katastrálním označené části pozemku služebnost jde — bude moci říci pouze geometr.

Bylo by tudíž záhodno, aby připuštěno bylo všeobecné oznámení, že se vlastník, nebo oprávněný zástupce dohodl s pachtýřem o všech otázkách, že však přesné ohraničení pozemků a udání přesné výměry, jakož i přesné označení služebnosti podá ve zvláštní písemné dohodě, ihned po rozměření pozemků.

Myslím, že nejenom právník, nýbrž i rozumný laik přijde k přesvědčení, že provedení zákona toho bez praktických právníků nelze v brzku uskutečniti.

Doporučoval bych tudíž, aby podniknuty byly kroky u ministerstva spravedlnosti, aby

1. doplněn byl § 14. zákona výkladem, že v případě přihlášek dodatečných, jest postup obdobný, jako při přihláškách prvotných;

2. aby ministerstvo spravedlnosti doporučilo soudům oddělené usnesení ohledně všech případů nesporných a eventuelní postupné vyřizování nároků, jak soud za vhodné uzná, aby při postupném vyřizování tom zůstala pachtýřům zachována možnost, dáti si do jednoho měsíce po schválení vyhotoviti návrhy na knihovní provedení zároveň s deposicí ceny přejímací, což by bylo vyloučeno v době jednoho měsíce při usnesení jednotném;

3. aby se doporučilo stranám, které předkládají písemnou dohodu, aby dohoda byla opatřena legalisovanými podpisy stran, aby soud měl záruku, že to, co v dohodě jest obsaženo, jest skutečnou vůlí stran a aby vzhledem k legalisaci mohl soud o předmětu osvědčeném písemnou legalisovanou dohodu od výslechu stran o témže předmětě upustiti;

4. aby přiřknutí nároku mohlo se státi ve formě schválení soudu předložené písemné dohody;

5. aby se vyjádřilo ohledně legitimace bývalých císařských hospodářských úřadů, kteréž dříve byly na roveň postaveny úřadům dvorským na uzavření předložené písemné dohody.

Rozhodnutí nejvyššího soudu.

Dědické přihlášky zákonných dědiců fideikomisárního substituta jsou nepřípustny. — Tito nemají nároku na jmění substituční.

Příspěvek k výkladu §§ 799. a 800., 614., 615., 537. o. z. a §§ 122., 125. nesp. pat.

Dne 8. dubna 1879 zemřel A. B., a ve své poslední vůli ze dne 22. února 1870 jmenoval universální dědičkou Josefu H. s tím, že po její smrti všechny nemovitosti mají se prodati a takto rozděliti: 1. 1/6 synovci Ed. H., 2. 2/6 sestře A. H. nebo jejím dětem a 3. 3/6 sestře J. O. nebo jejím četným dětem. J. H. zemřela dne 23. září 1918. — Děti Ed. H. dne 23. února 1898 zemřelého přihlásily se výminečně k pozůstalosti A. B. na základě poslední vůle tohoto, čemuž odporovali dědicové Josefy H.

Pozůstalostní soud řečené dědické přihlášky na soud nepřijal a vyslovil ve svém usnesení, že děti Ed. H. nároku na 1/6 substitučního jmění zanechaného Ed. H. v poslední vůli A. B. nemají, odůvodniv své rozhodnutí takto: Z vylíčeného stavu věci jest patrno, že dědická přihláška účastníků shora uvedených k pozůstalosti A. B. jest bezpředmětnou, ježto jedinou dědičkou byla J. H. Testament A. B. nebyl brán od žádné strany v odpor a zejména ne od Ed. H., který, ač řádně byl obeslán k pozůstalostnímu jednání po A. B., se vůbec nedostavil a také žádné přihlášky dědické nepodal. Z důvodu toho nemohla býti dědická přihláška na soud přijata. Ustanovení v testamentu A. B. ohledně nemovitosti J. H. zanechaných jest odkazem omezeným fideikomisární substitucí ve smyslu §§ 652. a 608. o. z. a sluší rozhodnouti, zda dědicové Ed. H. mají nárok na 1/6 odkazu toho.

Otázku tu sluší zodpověděti záporně. V testamentu A. B., jehož pravost nikým popřena nebyla, jest jasně, způsobem všelikou pochybnost vylučujícím vysloveno, komu nemovitosti po smrti J. H. připadnouti mají, a sice 1/6 Ed. H., 2/6 A. H. nebo jejím dětem a 3/6 J. O. nebo jejím četným dětem.

Tímto zněním testamentu jsou tedy potomci Ed. H. vyloučeni, neboť kdyby byl zůstavitel na tento případ pomýšlel, byl by to zajisté tak vyslovil, jako to učinil u A. H. a J. O. Ostatně dle § 614. o. z. dlužno veškerá substituční ustanovení vykládati tak, aby volnost dědice majetkem svým disponovati co nejméně byla omezena, takže by opáčný výklad testamentu A. B. příčil se tomuto zákonnému ustanovení.

Připadne tudíž 1/6 odkazu Ed. H. jako volný majetek do pozůstalosti J. H.

Soud rozhodl otázku tuto ve smyslu § 2. odst. 7. pat. z 9./VIII. 1854 čís. 208 ř. z. v řízení nesporném, poněvadž jde pouze o výklad listiny co do pravosti nepopřené a není třeba objasňovati sporné právní otázky nebo skutkové okolnosti a nepokládal tedy za nutno, strany na pořad práva poukazovati.

Zemský soud v P. jako soud rekursní vyhověl částečně stížnosti dětí Ed. H. a usnesení pozustalostního soudu změnil částečně, vysloviv, že jim nárok na 1/6 zmíněného substitučního jmění přísluší. Naproti tomu stížnosti, pokud čelila proti nepřijetí jejich dědických přihlášek na soud, nevyhověl z těchto důvodů:

Soud rekursní zabýval se především otázkou, lze-li stěžovatele pokládati za dědice fideikomisární, jak snaží se stížnost dovoditi, nebo jen za fideikomisární odkazníky, jak za to má soud pozůstalostní a dospěl při tom k názoru, že otázku tu dlužno v souhlasu s prvním soudem z důvodů jím uvedených zodpověděti ve smyslu posledním. Při tom podotknouti třeba, že stěžovatelé patrně přehlédli, že zůstavitelem A. B. nebyla zřízena fideikomisární substituce ohledně celého jeho jmění, nebo alikvotní části jeho (§ 532. o. z.), nýbrž jen ohledně jeho »Besitzungen«, t. j. jmění nemovitého, neboť jinaký smysl podle § 655. o. z. výrazu tomu přikládati nelze, tedy jen ohledně věcí určitého druhu, kterážto okolnost jest právě rozhodujícím, podstatným pojmovým znakem odkazu, jak z § 535. o. z. vysvítá, aniž by záleželo na tom, že cena věcí těch činí největší část pozůstalosti, jak je tomu v daném případě (srov. také § 656. o. z.). Že fideikomisární substituce i při odkazu jest možnou, o tom vzhledem k jasnému znění § 652. o. z. nemůže býti pochybnosti, právě tak jako nelze důvodně pochybovati o tom, že věc může býti odkázána více osobám (§ 651. o. z.) a různými poměrnými díly.

Pouze pro dědice platí ustanovení §§ 799. a 800. o. z. a § 122. nesp. pat. o dědických přihláškách a jich přijetí na soud, jakož i ustanovení § 125. téhož pat. o řízení při dědických přihláškách vzájemně si odporujících, jichž na odkazovníky užíti nelze. Neprávem proto vytýká stížnost, že řízení toto nebylo zavedeno. Stejně tak broní neoprávněně proti tomu, že první soud rozhodl ve smyslu § 2. č. 7 nesp. pat., ježto podmínky předpisu toho jsou dány. V těchto směrech nemohlo jí býti přiznáno oprávnění.

Naproti tomu jest však odůvodněna podle názoru soudu odvolacího, pokud se týče oduznání nároku na 1/6 jmění substitučního stěžovatelům, neboť pro výklad, že by zůstavitel A. B. chtěl potomky Ed. H. z odkazu vyloučiti, v jeho posledním pořízení opory nalézti nelze. Výslovně se tak nestalo a nelze tak usouditi ani z té okolnosti, že při dalších jménech odkazovnic A. H. a J. O. připojeny jsou dodatky »nebo jejím dětem«, a že dodatku takového u jména Ed. H. není. Lze zajisté předpokládati, že kdyby testator byl zamýšlel případné potomstvo Ed. H. v době zřízení testamentu svobodného z nastupnictví v odkaz tohoto vyloučiti, že by tak byl učinil. Poněvadž se tak nestalo, dlužno pokládati za to, že zůstavitel úmyslu takového neměl.

Pro opačný názor není vhodno dovolávati se ustanovení § 614. o. z. proto, poněvadž zmíněnou fideikomisární substitucí zřízenou vůlí pořizovatele volnost universální dědičky J. H. v disposici se zanechaným jměním byla skutečně již omezena a hájený zde názor cit. předpisu se tedy nepříčí.

Dovolacímu rekursu směřujícímu proti změňující části usnesení soudu rekursního nejvyšší soud vyhověl a obnovil usnesení soudu prvého z těchto důvodů:

Fideikomisární substitut zemřel dříve, než substituce nastala. Jde o to, zda jeho práva přešla na jeho dědice. Otázku jest řešiti se zřetelem k §u 60., III. nov. k obč. zák. dle 1. odst. §u 615. o. z. ve znění starém, poněvadž zůstavitel zemřel před 1. lednem 1917. Zůstavitel povolal za substituta toliko Ed. H., o jeho dědicích se ani nezmiňuje; tedy jich nepovolal. Jest to zřejmě význačné, poněvadž jinak ustanovil, že ostatní jmění má připadnouti A. H. nebo jejím dětem a J. O. nebo jejím četným dětem. Zemřel-li Ed. H. dříve, než substituce nastala, uhasla substituce dle §u 615. o. z., poněvadž zůstavitel povolal toliko Ed. H. a omezil dědice toliko v jeho prospěch. Přechod práva na dědice substitutovy neodpovídal by při tomto stavu vůli zůstavitelově. To souhlasí i se zásadou, vyslovenou v §u 537. o. z. a s vykládacím pravidlem §u 614. o. z. Pominutím substituce proměnilo se obmezené vlastnické právo J. H. v neobmezené právo vlastnické a nemají tedy dědicové Ed. H. práva na substituční jmění. Bylo tedy usnesení v odpor vzaté změniti a usnesení prvého soudu obnoviti.

Rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 15. července 1919 č. j. R. I. 233/19-1. R. z. s. Dr. J. Říha.

Zákres opravy mapy knihovní, provedený evidencí katastru bez soudního příkazu jest neplatný.

Okresní soud v P. zvěděv z ohlášení evidence katastru daně pozemkové, že nesrovnalost stavu knihovního se stavem skutečným, jak byla ohlašovacím archem č. 27 z roku 1915 ohlášena, odstraněna byla zákresem nové hranice mezi pozemkem čk 499/6 a st. parc. č. 763 dle stavu skutečného, ač tato oprava mapy soudem nařízena nebyla, nařídil, aby ohledně zmíněných parcel zaveden byl v mapě stav, jaký byl v ní do roku 1915.

Krajský soud v K. H. jako soud rekursní zrušil usnesení stolice první a nařídil jí, aby zahájila řízení za účelem zavedení knihovního pořádku po rozumu § 43. odst. 2 zák. ze dne 23. května 1883 č. 83 ř. z. Odůvodnění:

Ze spisů jde, že oprava hraniční čáry mezi poz. parcelami č. k. 499/6 a st. par. č. k. 763 v P. byla provedena v mapě katastrální bez soudního usnesení. Ježto však dle sdělení evidence katastru daně pozemkové v P. ze dne 30. listopadu 1918 č. 474 tato oprava mapy souhlasí s nynějším skutečným stavem, ohlášeným okresnímu soudu v P. ohlašovacím archem evidence katastru č. 27 z roku 1915, o němž však v bodě tom příslušné řízení zahájeno nebylo, jeví se opětné znázornění dřívějšího stavu nejen nevhodným, nýbrž zákonným předpisům přímo se příčícím, a mělo by nutně za následek opětné ohlášení nesrovnalosti mapy se skutečností.

Soud prvé stolice měl tudíž — zvěděv o této nesrovnalosti a o opomenutém vyřízení ohlašovacího archu č. 27 z r. 1915 — zahájiti předepsané řízení k zavedení knihovního pořádku a nikoli nařídili nesprávnou opravu mapy.

Slušelo proto dotyčné usnesení zrušiti a zavedení zákonného řízení nařídíti.

Nejvyšší soud v rozhodnutí ze dne 1. dubna 1919 č. R I 105/19 dovolací stížnosti vyhověl obnoviv usnesení soudu knihovního s dodatkem, že příkaz, udělený rekursním soudem soudu knihovnímu ohledně zavedení řízení za účelem zjednání knihovního pořádku, ponechává se netknutým. Důvody:

Změny v objemu parcel, tvořících součást knihovního tělesa, smějí se provésti v knihovní mapě jen k příkazu soudu knihovního, když provedeno bylo řízení zákonem pro ten případ předepsané. Okolnost, že evidenční geometr zjistil neshodu mezi stavem skutečným a stavem, jak dosud zakreslen jest v mapě knihovní, neopravňuje ho, aby svémocně, bez příkazu knihovního soudu, skutečný stav v knihovní mapě zakreslil. Naopak bude na soudu knihovním, aby dle výsledku provedeného řízení rozhodl, zda právním stavem jest ten, jenž dosud v knihovní mapě jest zakreslen, či stav skutečný. Do té doby musí zůstati při posavadním zakreslení v mapě knihovní, poněvadž by jinak, kdyby tento stav objevil se stavem právním, mohly ze zakreslení faktického stavu v knihovní mapě vzejíti následky, bezpečnost knihovního obchodu vážně ohrožující, a strany připraveny by byly o důkaz o tom, jaký stav byl v knihovní mapě před zakreslením stavu faktického.

Slušelo proto stížnosti vyhověti.

Společenstvo může do představenstva svého povolati jen osobu fysickou nikoli firmu.

Opověď společenstva s ručením obmezeným, že do představenstva jeho povolány byly mezi jinými i firmy A, B, C a D byla rejstříkovým soudem vrácena k opravě, aby zvolení byli kupci jednotlivci a nikoli firmy za členy představenstva.

Vrchní zemský soud v Praze stížnost společenstva z následujících důvodů zamítl:

Z pojmu firmy v čl. 15. obch. z. vytknutém plyne, že kupec smí pod firmou svou provozovati jen výlučně své vlastní obchody, nesmí jí však používati také k jiným účelům a proto nemůže firma volena býti za člena představenstva nějakého výrobního nebo hospodářského společenstva. Mimo to spočívá svěření funkce člena představenstva na osobní důvěře. Taková důvěra může věnována býti jen určité fysické osobě, pročež je také nepřípustno, aby funkce ta vykonávána byla zástupcem. Tomu by ale tak bylo, kdyby za člena představenstva zvolena byla firma, neboť pak by výkon funkce jeho příslušel zástupci, pokud se týče representantu firmy, v čas ustanovení této za člena představenstva neznámému. Z toho a dále z ustanovení zákona o společenstvech, zejména jeho § 16. (členové představenstva jsou povinni napsati se svým podpisem u soudu obchodního), § 17. (způsob znamenání firmy společenstva), § 20. (pří-